

Дело C-549/23**Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда****Дата на постъпване в Съда:**

29 август 2023 г.

Запитваща юрисдикция:

College van Beroep voor het bedrijfsleven (Апелативен съд по административни спорове в икономическата област, Нидерландия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

29 август 2023 г.

Въззивници:

American Express Europe SA

American Express Carte France SA

Visa Europe Ltd

MasterCard Europe SA

Autoriteit Consument en Markt

Koninklijke Luchtvaart Maatschappij NV

Предмет на главното производство

Преюдициалното запитване е отправено в рамките на спор относно възнаграждения, заплащани на партньор в рамките на сътрудничество на различни марки за издаването на кобрандирана кредитна карта в тристранна платежна картова схема. Autoriteit Consument en Markt (нидерландският орган за потребителите и пазарите) счита, че тези възнаграждения надвишават тавана на обменните такси, предвиден в Регламент (ЕС) 2015/751 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2015 година относно обменните такси за платежни операции, свързани с карти (наричан по-нататък „Регламент 2015/751“).

Предмет и правно основание на преюдициалното запитване

В рамките на преюдициалното запитване по член 267 ДФЕС запитващата юрисдикция отправя въпроси за последиците в рамките на Регламент 2015/751, когато тристранна платежна картова схема с участието на партньор в рамките на сътрудничество на различни марки се приравнява на четиристранна картова платежна схема. Запитващата юрисдикция по-специално има съмнения как трябва да се тълкуват членове 4 и 5 от този регламент, които съдържат понятията „нетна компенсация“ и „обменна такса“, при които се изхожда от извършването на плащания на издател, какъвто обаче липсва при тристранна схема за картови плащания.

Преюдициални въпроси

1. Трябва ли за целите на прилагането на материалноправните разпоредби на Регламент 2015/751 член 2, точка 11 от този регламент да се тълкува в смисъл, че общата нетна сума на плащанията, отстъпките или стимулите, получени от партньор в рамките на сътрудничество на различни марки от тристранна платежна картова схема във връзка с платежни операции, свързани с карти, или със свързани с тях дейности, трябва да се разглежда като нетна компенсация, дори ако самият този партньор не е издател?

2. Трябва ли член 4 от Регламент 2015/751 във връзка с член 2, точка 10, второ изречение от този регламент да се тълкува в смисъл, че нетната компенсация попада пряко в обхвата на член 4?

3. Трябва ли член 5 от Регламент 2015/751 да се тълкува в смисъл, че се отнася и за възнаграждения, включително нетни компенсации, получени от партньор в рамките на сътрудничество на различни марки от платежната картова схема, ако този партньор не е издател?

4а) Трябва ли член 5 от Регламент 2015/751 да се тълкува в смисъл, че възнаграждение, включително нетна компенсация, получено от партньор в рамките на сътрудничество на различни марки във връзка с платежни операции или със свързани с тях дейности, има равностоеен на обменната такса предмет, ако това възнаграждение има за цел да разшири дейностите по платежната картова схема?

4б) Трябва ли член 5 от Регламент 2015/751 да се тълкува в смисъл, че възнаграждение, включително нетна компенсация, получено от партньор в рамките на сътрудничество на различни марки във връзка с платежни операции или със свързани с тях дейности, има равностоеен на обменната такса ефект, ако това възнаграждение води до разширяване на дейностите по платежната картова схема?

4в) Ако отговорът на тези въпроси е отрицателен, възниква въпросът въз основа на какви критерии и/или фактори следва да се прецени дали

възнаграждение, включително нетна компенсация, получено от партньор в рамките на сътрудничество на различни марки във връзка с платежни операции или със свързани с тях дейности, има равностоеен на обменна такса предмет или ефект?

5. Трябва ли член 5 от Регламент 2015/751 да се тълкува в смисъл, че за целите на прилагането на член 4 от този регламент е достатъчно възнаграждението да има равностоеен на обменната такса предмет, за да се счита за част от нея?

6. Трябва ли член 2, точка 11 от Регламент 2015/751 да се тълкува в смисъл, че такса за обслужване на търговец, платена на тристранна платежна картова схема от партньор в рамките на сътрудничество на различни марки, може да бъде приспадната от получени от него плащания, отстъпки или стимули от платежната картова схема във връзка с платежни операции, свързани с карти, или със свързани с тях дейности?

7а) Трябва ли член 2, точка 11 от Регламент 2015/751 да се тълкува в смисъл, че от общата сума, получена от партньор в рамките на сътрудничество на различни марки от платежната картова схема, могат да бъдат приспаднати не само неговите финансови компенсации, но и разходите или икономическият еквивалент на предоставена от такъв партньор услуга?

7б) Ако отговорът на този въпрос е утвърдителен: въз основа на какви критерии трябва да се определи тази стойност?

Цитирани разпоредби от правото на Съюза

Регламент (ЕС) 2015/751 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2015 година относно обменните такси за платежни операции, свързани с карти, членове 2, 4 и 5

Кратко представяне на фактите и на главното производство

- 1 American Express Europe и American Express Carte France (наричани по-нататък заедно „Амех“) управляват тристранна платежна картова схема по смисъла на член 2, точка 18 от Регламент 2015/751. Visa и MasterCard управляват четиристранна платежна картова схема по смисъла на член 2, точка 17 от Регламент 2015/751.
- 2 При четиристранна платежна картова схема платежните операции се извършват с посредничеството на издател (от страна на картодържателя) и приемащ субект (от страна на получателя). При това приемащият субект плаща за обработката на операцията възнаграждение на издателя, а именно

обменната такса. Нетната компенсация по смисъла на член 2, точка 11 от Регламент 2015/751 е част от обменната такса.

- 3 При тристранна платежна картова схема самата схема издава платежната карта и обработва извършените с картата плащания, в резултат на което при такава платежна картова схема няма (посочена на видно място) обменна такса. Регламент 2015/751 предвижда таван на обменните такси и поради това по принцип не може да се прилага към тристранни платежни картови схеми. Член 1, параграф 5 от Регламент 2015/751 обаче предвижда, че този регламент е приложим за такава платежна картова схема, ако тя издава карта съвместно с партньор в рамките на сътрудничество на различни марки.
- 4 През 2010 г. Amex започват сътрудничество с Koninklijke Luchtvaart Maatschappij (наричана по-нататък „KLM“) като партньор в рамките на сътрудничество на различни марки за издаването на кобрандирани кредитни карти на потребители. За това освен „бонус за подписване на договор“ Amex заплащат на KLM и някои други възнаграждения.
- 5 В рамките на това сътрудничество клиентите получават достъп до програмата за лоялност на KLM, която им позволява да събират „мили“, по-специално като предпочитат да пътуват с KLM. Те съответно могат да осребрят тези „мили“ за полети или други услуги на KLM. Освен това KLM и Amex се споразумяват да предоставят на притежателите на карти Amex „мили“ директно в рамките на програмата за лоялност. За тази цел Amex купуват „мили“ от KLM и ги прехвърлят на картодържателите въз основа на използването на кредитната карта.
- 6 През 2018 г. KLM публикува покана за участие в търг за ново сътрудничество за съвместно брендиране, като измежду редица платежни картови схеми, сред които Visa и MasterCard, отново избира Amex за свой партньор. В рамките на това ново сътрудничество Amex отново заплащат на KLM „бонус за подписване на договор“, наред с някои други възнаграждения.
- 7 През май 2017 г. Autoriteit Consument en Markt започва разследване на сътрудничеството между Amex и KLM. На 6 март 2019 г. този орган издава разпореждане, с което под страх от налагане на периодична имуществена санкция задължава Amex да заплащат на KLM в рамките на съществуващото и бъдещото сътрудничество за съвместно брендиране възнаграждение за всяка платежна операция, което съгласно член 4 от Регламент 2015/751 във връзка с член 5 от този регламент не надвишава 0,3 % от стойността на операцията.
- 8 Amex и KLM обжалват това разпореждане пред Autoriteit Consument en Markt. Те твърдят, че в рамките на сътрудничеството си спазват тавана от 0,3 % по-специално поради обстоятелството, че Amex приспадат стойността на закупените „мили“ от възнагражденията, които заплащат.

- 9 С решение от 22 януари 2020 г. Autoriteit Consument en Markt отхвърля жалбите на Amex и KLM като неоснователни и впоследствие с решение от 21 декември 2020 г. налага периодична имуществена санкция.
- 10 KLM и Amex обжалват последното решение пред Rechtbank Rotterdam (първоинстанционен съд Ротердам, Нидерландия). Rechtbank Rotterdam уважава жалбите на Amex и KLM, отменя решенията на Autoriteit Consument en Markt от 22 януари 2020 г. и 21 декември 2020 г. и го задължава да издаде ново решение. Rechtbank Rotterdam постановява, че Autoriteit Consument en Markt не е мотивирал в достатъчна степен становището си, че всички платени от Amex на KLM възнаграждения следва да се считат за необявени обменни такси, защото не е доказал, че тези възнаграждения имат равностоен на обменна такса предмет или ефект. Поради това Rechtbank Rotterdam не установява нарушение от страна на Amex на член 4 от Регламент 2015/751 във връзка с член 5 от този регламент.
- 11 Както Autoriteit Consument en Markt, така и KLM и Amex подават въззивни жалби до запитващата юрисдикция. Като заинтересовани страни в първоинстанционното производство Visa и MasterCard също подават въззивни жалби.

Основни доводи на страните в главното производство

Тълкуване на член 4 от Регламент 2015/751

- 12 Amex твърдят, че по същия начин, по който в рамките на четиристранна платежна картова схема има възнаграждения, които не са уредени от Регламент 2015/751, така и в тристранна платежна картова схема има възнаграждения, които не са уредени от този регламент. Както от текста, така и от целта на Регламент 2015/751 следвало, че в неговия обхват попадат само възнаграждения за издателите на карти, каквито издатели липсват в тристранна платежна картова схема.
- 13 Autoriteit Consument en Markt твърди, че възнагражденията, които KLM получава от Amex, трябва да се разглеждат като нетна компенсация по смисъла на член 2, точка 11 от Регламент 2015/751 и следователно са част от обменната такса. Според този орган за разглеждането като обменна такса, и по-специално като нетна компенсация, не било необходимо плащанията да се получават от издател, какъвто липсва в тристранна платежна картова схема с участието на партньор в рамките на сътрудничество на различни марки. Таванът на тази обменна такса бил уреден в член 4 от Регламент 2015/751 и следователно въпросната нетна компенсация попадала пряко в обхвата на тази разпоредба. MasterCard подкрепя това схващане.

Тълкуване на член 5 от Регламент 2015/751

- 14 Според Amex текстът на член 5 от Регламент 2015/751 не позволява възнаграждения, платени на партньор в рамките на сътрудничество на различни марки, който не е издател, да се считат за обменна такса. Ето защо не било необходимо да се проверява дали възнагражденията имат равностоен на обменна такса предмет или ефект.
- 15 Autoriteit Consument en Markt, MasterCard и Visa пък твърдят, че при приемането на Регламент 2015/751 законодателят на Съюза е приел, че възнаграждения, заплащани на партньор в рамките на сътрудничество на различни марки в тристранна платежна картова схема, може да доведат до пазарен дефект, подобен на този вследствие на обменната такса в четиристранна платежна картова схема.
- 16 Според Autoriteit Consument en Markt в тази насока е от значение ефектът от възнаграждението в отношенията между платежната картова схема и партньора в рамките на сътрудничество на различни марки. Възнагражденията били равностойни, ако могат да стимулират трето лице да сътрудничи в платежна картова схема, без значение дали целта била постигането на този ефект.

Тълкуване на понятието „нетна компенсация“

- 17 Amex и KLM твърдят, че при изчисляването на нетната компенсация от платеното от Amex на KLM възнаграждение следва да се приспадне таксата за обслужване на търговец, платена от KLM на Amex за приемане на платежни операции, свързани с кредитни карти. При това можели да се вземат предвид и закупените от Amex „мили“, в резултат на което таванът от 0,3 % по смисъла на член 4 от Регламент 2015/751 не бил надвишен.
- 18 Според Autoriteit Consument en Markt таксата за обслужване на търговец, платена от KLM на Amex за приемане на платежни операции, свързани с кредитни карти, не може да бъде приспадната, защото това плащане се извършва в рамките на правоотношение, което не се отнася до съвместното издаване на платежна карта. По отношение на „милите“ този орган счита, че тяхната стойност е надценена, тъй като не всички „мили“ се осребряват на 100 %, а това може да доведе до заобикаляне на тавана на обменната такса.

Кратко представяне на мотивите за преюдициалното запитване

- 19 Разпоредбата относно приравняването на тристранна платежна картова схема с участието на партньор в рамките на сътрудничество на различни марки с четиристранна платежна картова схема е включена в Регламент 2015/751 на по-късен етап от законодателния процес, така че текстът на този регламент е адаптиран към четиристранна платежна картова схема с участието на издател в различен смисъл. Още в решение от

7 февруари 2018 г., American Express (C-304/16, EU:C:2018:66) Съдът е постановил, че за целите на прилагането на член 1, параграф 5 от Регламент 2015/751 не е необходимо партньор в рамките на сътрудничество на различни марки да действа в тристранна платежна картова схема като издател по смисъла на член 2, точка 2 от този регламент, за да се разглежда посочената схема като четиристранна платежна картова схема.

- 20 За разлика от първоинстанционния съд запитващата юрисдикция счита, че с оглед на последиците от това приравняване тълкуването на членове 4 и 5 от Регламент 2015/751 не е толкова ясно, че да не оставя място за оправдани съмнения. Поради това запитващата юрисдикция иска да получи разяснения по няколко въпроса, за да прецени дали възнагражденията за издаването на кобрандирана кредитна карта, заплащани от Amex на техния партньор в рамките на сътрудничество на различни марки KLM, нарушават Регламент 2015/751.

Тълкуване на член 4 от Регламент 2015/751

Първи въпрос

- 21 Според запитващата юрисдикция не е ясно дали плащанията, които KLM получава от Amex, представляват нетна компенсация по смисъла на член 2, точка 11, тъй като определението на това понятие предвижда, че плащанията се получават от издател, какъвто липсва при тристранна платежна картова схема.
- 22 В точки 70 и 71 от решение по дело C-304/16 Съдът вече е посочил, че не може да се изключи, че определен вид насрещна престация или облага може да се идентифицира като представляваща необявена обменна такса, дори ако партньорът в рамките на сътрудничество на различни марки не действа като издател. Тъй като съгласно член 2, точка 10 от Регламент 2015/751 нетната компенсация е част от обменната такса, запитващата юрисдикция иска да установи дали и в рамките на нетната компенсация не се изисква плащанията да се получават от издателя.

Втори въпрос

- 23 При утвърдителен отговор на първия въпрос запитващата юрисдикция иска да се установи дали нетната компенсация като част от обменната такса попада в обхвата на пряко отнасящия се за тази такса таван по член 4 от Регламент 2015/751. В този случай всъщност не би трябвало да се проверява дали тази нетна компенсация има — както е предвидено в член 5 от Регламент 2015/751 — равностоен на обменна такса предмет или ефект.

Тълкуване на член 5 от Регламент 2015/751*Трети въпрос*

- 24 В член 5 от Регламент 2015/751 се предвижда забрана за заобикаляне на разпоредбите относно плащаните на издател възнаграждения. Запитващата юрисдикция от своя страна иска да установи дали с оглед на точки 70 и 71 от решението по дело C-304/16 при тристранни платежни картови схеми може да се приеме, че не е необходимо получателят на възнагражденията да е издател, за да се приложи забраната за заобикаляне.

Четвърти въпрос, подточки а)–в)

- 25 При утвърдителен отговор на третия въпрос запитващата юрисдикция не може от текста на Регламент 2015/751 категорично да установи кога възнагражденията, платени в тристранна схема за картови плащания на партньор в рамките на сътрудничество на различни марки, имат „равностоен на обменна такса предмет или ефект“ по смисъла на член 5 от този регламент.
- 26 От подготвителната работа по Регламент 2015/751 и от заключението на генералния адвокат Campos Sánchez-Bordona по дело American Express (C-304/16, EU:C:2017:524, по-специално точки 95, 96 и 132 и бележка под линия 44) запитващата юрисдикция стига до извода, че възнаграждението в такава тристранна платежна картова схема може да има равностоен на обменна такса предмет или ефект, ако води до разширяване на дейността на платежната картова схема.

Пети въпрос

- 27 Освен това запитващата юрисдикция иска да се установи дали с оглед на израза „с равностоен на обменна такса предмет *или* ефект“ (курсивът е на запитващата юрисдикция) в член 5 от Регламент 2015/751 е достатъчно за целите на прилагането на член 4 от този регламент възнаграждението да има равностоен на обменна такса предмет. По-специално с оглед и на целта на Регламент 2015/751 да се намалят разходите на потребителите във връзка с платежни операции, свързани с карти, според запитващата юрисдикция може да се заключи, че от значение е преди всичко ефектът от възнаграждението, за да се разглежда то за целите на прилагането на член 4 от Регламент 2015/751 като част от обменната такса.
- 28 Тълкуване на понятието „нетна компенсация“

Шести въпрос

- 29 Във връзка с тристранната платежна картова схема запитващата юрисдикция има съмнения и за начина, по който се изчислява общата нетна сума — понятие от определението за „нетна компенсация“ в член 2, точка 11 от Регламент 2015/751.
- 30 В съображение 31 от Регламент 2015/751 се установява връзка между нетната компенсация и забраната за заобикаляне по член 5 от този регламент. В това съображение по-специално се посочва, че при изчисляването на обменната такса с цел проверка за наличието на случаи на заобикаляне на разпоредби следва от целия размер на „плащанията и стимулите“, получени от издателя, да се извадят „таксите“, платени на платежната картова схема от издателя. Следователно има два потока от такси, единият от които са „плащанията и стимулите“, които платежната картова схема плаща на издателя, а другият — „таксите“, които плаща на платежната картова схема издателят или партньорът в рамките на сътрудничество на различни марки.
- 31 По отношение на разглежданата тристранна платежна картова схема без доказуем издател запитващата юрисдикция иска да се установи дали таксата за обслужване на търговец, заплащана от KLM на Amex за приемане на платежни операции, свързани с кредитни карти, попада в този втори поток от такси и следователно при изчисляването на обменната такса може да бъде приспадната от таксите, които Amex плащат на KLM.

Седми въпрос, подточки а) и б)

- 32 Накрая, запитващата юрисдикция посочва, че текстът на определението за „нетна компенсация“ и съображение 31 не ограничават таксите, които трябва да се вземат предвид, само до финансови компенсации. Поради това запитващата юрисдикция счита, че „милите“, които Amex закупуват от KLM, могат да бъдат приспаднати от общия размер на таксите, които те плащат на KLM и които са от значение за изчисляването на нетната компенсация. Запитващата юрисдикция освен това иска да се установи как трябва да се определи размерът на тези нефинансови такси, за да се предотврати заобикаляне на предвидения в член 4 от Регламент 2015/751 таван на обменната такса.